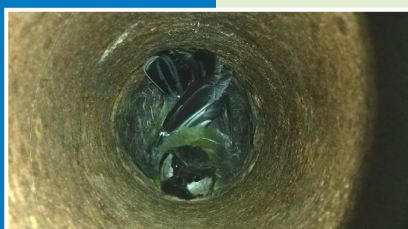
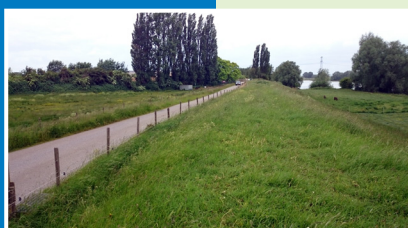

Natuurtoets steenfabriek Huissenswaard te Angeren

Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet
en de Natuurbeschermingswet 1998

D.E.H. Wansink
D.B. Kruijt
J.A. Inberg

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Natuurtoets steenfabriek Huissenswaard te Angeren

Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998, inclusief stikstofanalyse

drs. D.E.H. Wansink, D.B. Kruijt, drs. J.A. Inberg

Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 15-111
Projectnummer: 15-316 en 15-953
Datum uitgave: 11 februari 2016
Foto's omslag: Hans Inberg (landschappen). Dirk Kruijt (koolmees), Paul Boddeke (rugstreeppad)
Projectleider: drs. D.E.H. Wansink
Naam en adres opdrachtgever: SAB Adviesgroep
Postbus 479, 6800 AL Arnhem
Referentie opdrachtgever: Zaak ID 31047712, Kostenplaat 4091030/0040
Akkoord voor uitgave: drs. G.F.J. Smit
Paraaf:

Graag citeren als: Wansink, D.E.H., D.B. Kruijt & J.A. Inberg, 2016. Natuurtoets steenfabriek Huissenswaard te Angeren. Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998, inclusief stikstofanalyse. Rapportnr. 15-111. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: glanshaverhooiland, rugstreeppad, vleermuis, steenfabriek, A15, Nbwet- Ffwet, stikstof

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / SAB Adviesgroep

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

Rijkswaterstaat Oost-Nederland is voornemens om de Rijksweg A15 vanaf knooppunt Ressen door te trekken naar de A12 tussen Duiven en Zevenaar. Daarbij wordt het terrein van de steenfabriek Huissenswaard te Angeren gekruist en dat heeft gevolgen voor het gebruik van het aldaar gelegen kleidepot. Voor het optimaal functioneren van de steenfabriek zal het kleidepot moeten worden verplaatst. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten planten en dieren.

SAB Adviesgroep heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om effecten, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, op beschermde soorten en natuurgebieden in beeld te brengen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

Dennis Wansink	projectleiding, rapportage
Dirk Kruijt	veldwerk fauna, rapportage, fotografie.
Hans Inberg	veldwerk flora, rapportage, fotografie
Job de Jong	Aerius berekeningen

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

De uitvoering van dit project werd begeleid door SAB Adviesgroep. Namens SAB trad de heer Wouter Akkerman op als begeleider. Wij danken hem voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Aanpak <i>quick scan</i> Flora- en faunawet.....	7
1.3 Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998	8
1.4 Verantwoording	9
2 Plangebied en ingreep	11
2.1 Het plangebied	11
2.2 De ingreep	12
3 Voorkomen van beschermde planten, dieren en habitattypen	15
3.1 Bronnenonderzoek	15
3.2 Methodiek veldonderzoek.....	15
3.3 Resultaten.....	17
3.3.1 Planten.....	17
3.3.2 Ongewervelden.....	17
3.3.3 Vissen	18
3.3.4 Amfibieën.....	18
3.3.5 Reptielen.....	19
3.3.6 Grondgebonden zoogdieren	19
3.3.7 Vleermuizen	20
3.3.8 Vogels	21
3.3.9 Habitattypen	21
4 Effecten op beschermde flora, fauna en habitattypen	23
4.1 Flora- en faunawet.....	23
4.1.1 Flora	23
4.1.2 Ongewervelde dieren.....	23
4.1.3 Vissen	23
4.1.4 Amfibieën.....	23
4.1.5 Reptielen.....	23
4.1.6 Grondgebonden zoogdieren	23
4.1.7 Vleermuizen	23
4.1.8 Vogels	24
4.2 Natuurbeschermingswet 1998	25

4.2.1	Verlies aan oppervlak habitatype Glanshaverhooilanden (H6510A).....	25
4.2.2	Stikstofdepositie.....	25
5	Conclusies en aanbevelingen.....	27
5.1	Conclusies Flora- en faunawet	27
5.2	Aanbevelingen Flora- en faunawet.....	27
5.3	Conclusies Natuurbeschermingswet.....	27
6	Literatuur.....	29
Bijlage 1	Wettelijk kader	31
Bijlage 2	Natura 2000-gebied Rijntakken.....	41
Bijlage 3	Vegetatiekundig onderzoek habitat-typen bij steenfabriek Huissenswaard te Angeren	47
Bijlage 4	Resultaten berekeningen stikstofdepositie met Aeries calculator	55

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In juli 2012 heeft de minister van Infrastructuur & Milieu een standpunt ingenomen over het tracé voor de doortrekking van de A15 tussen knooppunt Ressen en de A12. Hierbij is definitief gekozen voor een brug over het Pannerdensch Kanaal direct ten noorden van de Betuwelijn. Deze brug wordt deels gerealiseerd over het terrein van steenfabriek Huissenswaard en heeft daardoor, volgens de eigenaar gevolgen voor het gebruik van het daar aanwezige kleidepot. De reden die de eigenaar hiervoor aandraagt, is dat de draglines, die de klei uit de depots mengen en afgraven, te hoog zijn om onder de brug te passen. Ook de aanwezigheid van peilers in het kleidepot beperken de bedrijfsvoering.

Om de fabriek op de huidige locatie optimaal te kunnen laten functioneren is voorgesteld het kleidepot naar de zuidzijde van het perceel van de steenfabriek te verplaatsen. Een deel van het kleidepot komt dan buiten het huidige fabrieksterrein te liggen, op gronden die binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken vallen.

De verplaatsing van de kleidepots kan negatieve gevolgen hebben voor plant- en diersoorten beschermd krachtens de Flora- en faunawet¹ en op habitattypen en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen.

In dit rapport wordt verslag gedaan van een onderzoek uitgevoerd naar de betekenis van het plangebied voor beschermde soorten en habitattypen. Dit onderzoek is een aanvulling op het haalbaarheidsonderzoek dat door SAB Adviesgroep in 2014 is uitgevoerd (SAB Adviesgroep 2014).

Het doel is om te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen van de wetten die zien op bescherming van de natuur. Als dat het geval is, wordt bepaald onder welke voorwaarden ontheffing (Ffwet) en/of vergunning (Nbwet) kan worden verkregen.

1.2 Aanpak *quick scan* Flora- en faunawet

Bij de uitvoering van ingreep zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen (zie bijlage 1).

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Bij toepassing van de Flora- en faunawet worden conform de AmvB art. 75 drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit 'Tabel 1' geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor vogels en soorten van 'Tabel 2 of 3' geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen (Bijlage Wettelijk kader). In de tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

Dit rapport beschrijft de effecten van de ingreep op beschermde en/of bijzondere soorten planten en dieren. In dit rapport wordt ingegaan op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten planten en dieren komen mogelijk of zeker voor in de invloedssfeer van ingreep.
- Welke effecten op beschermde soorten heeft de ingreep?
- Kunnen de effecten een wezenlijke negatieve invloed op soorten hebben?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja, welke?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde soorten?

1.3 Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied ligt deels in het Natura 2000-gebied Rijntakken (gebiedsnummer 38). Als het plan negatieve effecten op Rijntakken heeft, is een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: 'Nbwet') vereist. Ook kunnen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen, te verminderen of te compenseren nodig zijn. Voor een nadere uitleg van het wettelijk kader, zie bijlage 1.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een oriëntatiefase van de habitattoets, dat wil zeggen een verkennend onderzoek naar de effecten op beschermde natuurgebieden (waaronder wij in dit rapport verstaan: Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten).

In 2014 is een haalbaarheidsonderzoek naar de herinrichting van het terrein van de steenfabriek uitgevoerd (SAB Adviesgroep 2014). Daaruit kwam naar voren dat de nieuwe locaties voor de kleiepots direct grenzen aan gronden waar zich mogelijk het habitattype H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) bevindt, waarvoor Rijntakken is aangewezen. Nader onderzoek naar het voorkomen van vegetaties met glanshaver is noodzakelijk om te bepalen of met het verplaatsen van de kleiepots sprake is van aantasting van de glanshaverhooilanden ter plaatse en of bij aantasting een reële kans op significante negatieve effecten op Rijntakken bestaat of dat het optreden van significant negatieve effecten met zekerheid kan worden uitgesloten.

Meer in detail geeft deze rapportage antwoord op de volgende vragen:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van het habitattype Glanshaverhooilanden? Welke functies heeft het plangebied en zijn invloedssfeer voor deze beschermde natuurwaarden?
- Welke effecten op dit habitattype heeft de ingreep?
- Welke maatregelen kunnen worden genomen om eventuele effecten te vermijden of te verminderen? Hoe effectief zijn deze mitigerende maatregelen?

- Wat zijn de effecten van het plan als deze worden beschouwd in samenhang met andere activiteiten en plannen, met andere woorden, wat zijn de cumulatieve effecten?
- Is nader onderzoek nodig ?
- Kunnen significante effecten (inclusief cumulatieve effecten) worden uitgesloten?
- Moet voor het plan vergunning worden aangevraagd?
- Moet voor de vergunningsaanvraag een nadere toetsing worden uitgevoerd?

De uitkomsten van het onderzoek kunnen als volgt zijn:

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er is geen vergunning op grond van de NBwet nodig en evenmin aanvullende maatregelen. Wel wordt aanbevolen de conclusies van dit onderzoek aan het bevoegd gezag voor te leggen.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten.* Voor activiteiten die (mogelijk) een significant hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een “passende beoordeling” en na het doorlopen van de ADC-toets (zie Bijlage 1). Vooroverleg met het bevoegd gezag is noodzakelijk.
- Er zijn (mogelijk) *wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant.* Dan bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de vergunningsvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

De effecten van de ingreep worden getoetst aan de instandhoudingsdoelen die voor Rijntakken gelden. Deze zijn ontleend aan het definitieve aanwijzingsbesluit van 23 april 2014 (Ministerie van EZ).

1.4 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het in 2015 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Uit het haalbaarheidsonderzoek van SAB Adviesgroep (zie § 1.1) was naar voren gekomen dat het voorkomen van de rugstreeppad in het plangebied niet op voorhand kon worden uitgesloten en eveneens dat (significant) negatieve effecten op het habitatype Glanshaverhooilanden (H6510A) niet op voorhand zijn uit te sluiten. Daarom richtte het nader onderzoek zich op het voorkomen van deze paddensoort en dit habitatype. Daarnaast is een quickscan naar andere soorten beschermd onder de Flora- en faunawet uitgevoerd. Het haalbaarheidsonderzoek was namelijk deels gebaseerd op gegevens die in 2015 drie of meer jaar oud zijn. In drie jaar kan de situatie in het plangebied zodanig zijn veranderd dat de gegevens de huidige situatie niet meer juist weergeven.

Ten aanzien van andere onder de Natuurbeschermingswet beschermde natuurwaarden (soorten van Bijlage 2, broedvogels en niet-broedvogels) kwam het haalbaarheidsonderzoek (SAB Adviesgroep 2014) tot de conclusie dat negatieve effecten op voorhand zijn uit te sluiten. Mogelijke effecten van een eventuele toename van de uitstoot van stikstof waren echter nog niet onderzocht. Dat is in het kader van dit onderzoek alsnog gebeurd.

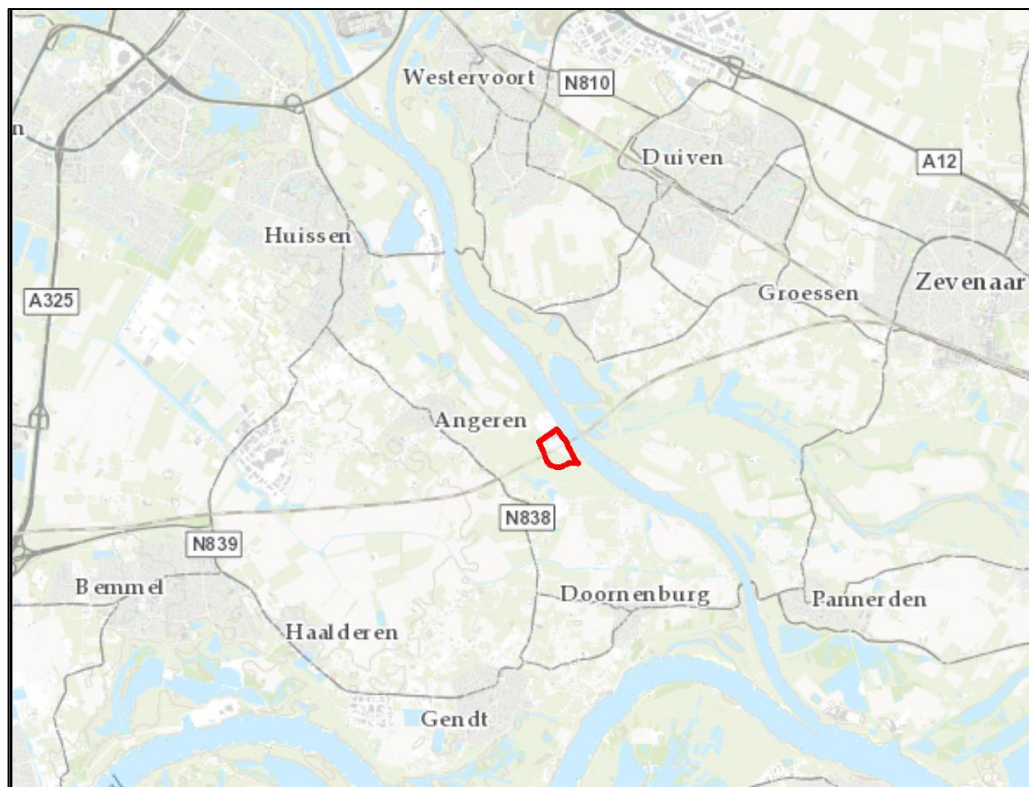
Het plangebied is in 2015 achtmaal bezocht. Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd, waaronder www.ravon.nl, www.zoogdieratlas.nl, www.vlindernet.nl, www.libellennet.nl, www.waarneming.nl, www.telmee.nl. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Voor het bepalen van effecten van stikstofdepositie op habitattypen is gebruik gemaakt van het programma Aeries. Het programma Aeries relateert de berekeningen van de stikstofdepositie direct aan het voorkomen van de habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Op plekken waar zich een habitatype bevindt waarvan de kritische depositiewaarde (KDW) in de huidige situatie al wordt overschreden, is elke plan of project gerelateerde extra depositie van meer dan 0,05 mol N/ha/jr te veel. Effecten van de extra stikstofdepositie kunnen dan niet worden uitgesloten.

2 Plangebied en ingreep

2.1 Het plangebied

Het plangebied omvat het terrein van de steenfabriek Huissenswaard, plus een deel van het aangrenzende landbouwgebied (figuur 2.1). Het plangebied ligt in de Huissensche Waard en grenst direct aan het Pannerdensch Kanaal. De Huissensche Waard is een open agrarisch landschap van zowel akkers als graslanden met op enkele perceelgrenzen droge greppels en restanten van houtwallen/boschages (o.a. meidoorn). De graslanden rond het fabrieksterrein zijn veelal in gebruik als weidegrond voor paarden (pony's) en koeien.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rood omcirkeld) (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

De steenfabriek vormt samen met de naastgelegen scheepswerf het bedrijventerrein Scherpekamp. Het terrein kent al een lange geschiedenis als het gaat om het fabriceren van bakstenen. De eerste fabriek in het gebied werd namelijk gebouwd in 1825.

Het bedrijventerrein is de enige vorm van bebouwing in dit deel van de uiterwaard, met uitzondering van een boerderij op circa 700 m ten noordwesten van de steenfabriek. Binnendijs ligt bebouwing direct tegen de dijk met een concentratie in

het dorp Angeren. Aan de overkant van het Pannerdensch Kanaal is de uiterwaard grotendeels uitgegraven voor de zand en grindwinning. De overgebleven stukken land worden beheerd als natuur(ontwikkelings)gebied en worden met runderen en Konikpaarden begraasd. Onder het zuidelijke deel van het plangebied en onder het Pannerdensch Kanaal loopt de tunnel van de Betuwelijn.

De uiterwaarden van het Pannerdensch Kanaal zijn onderdeel van het Natura 2000-gebied Rijntakken, maar het bedrijventerrein Scherpekamp is hiervan uitgesloten (geëclaveerd).

Het terrein van de steenfabriek bestaat uit de fabriek zelf, het zogenaamde tasveld ten noorden van de fabriek en twee kleidepots. Deze kleidepots voorzien in een opslag van maximaal 130.000 m³ klei (figuur 2.2). De klei wordt in lagen van ca. 50 cm dikte in het depot aangebracht, zodanig, dat het kleipakket (verticaal gezien) overal gemiddeld de gelijke gewenste samenstelling heeft. De klei wordt op het depot goed doorgespit/gemengd. De klei wordt uit het depot afgegraven met een dragline en per vrachtauto naar de fabriek vervoerd waar het productieproces plaatsvindt. Onder de groenstrook tussen beide kleidepots ligt de tunnel van de Betuwelijn.

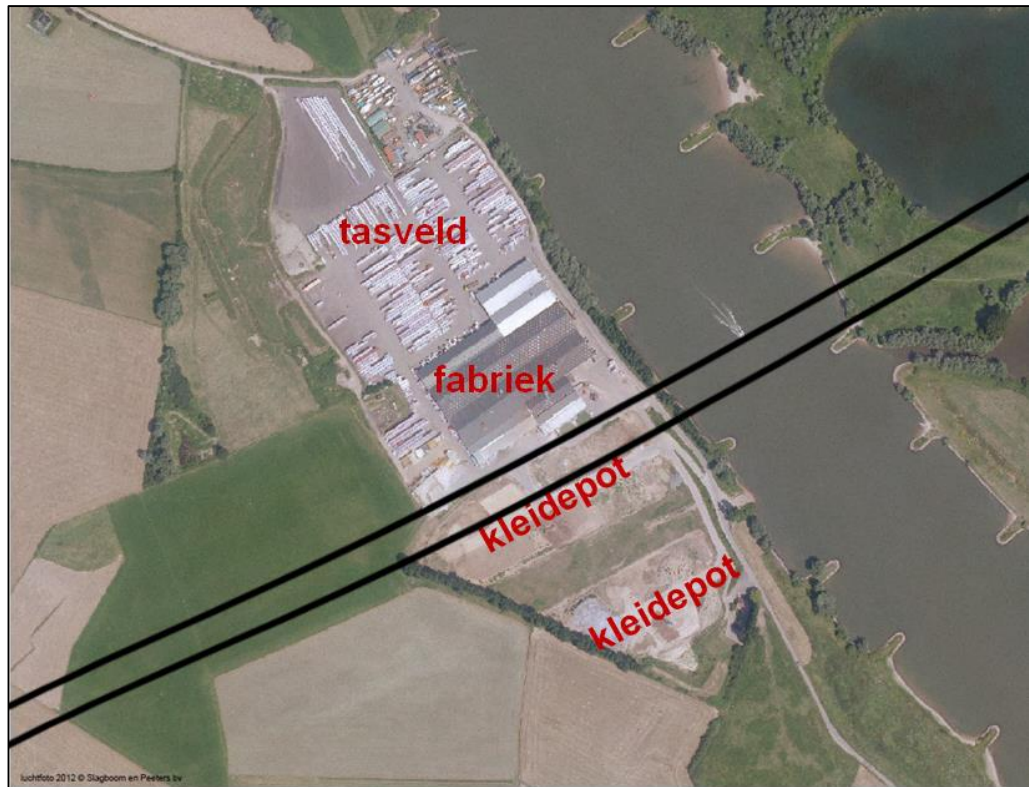

Figuur 2.2 Eén van de kleidepots van steenfabriek Huissenswaard.

2.2 De ingreep

Figuur 2.3 geeft de globale ligging van de brug over het Pannerdensch Kanaal. De brug gaat over het noordelijke kleidepot van steenfabriek Huissenswaard. Dit heeft gevolgen voor gebruik van dit kleidepot. De draglines die de klei uit de depots mengen en afgraven zijn te hoog om onder de toekomstige brug te kunnen staan. De gronden

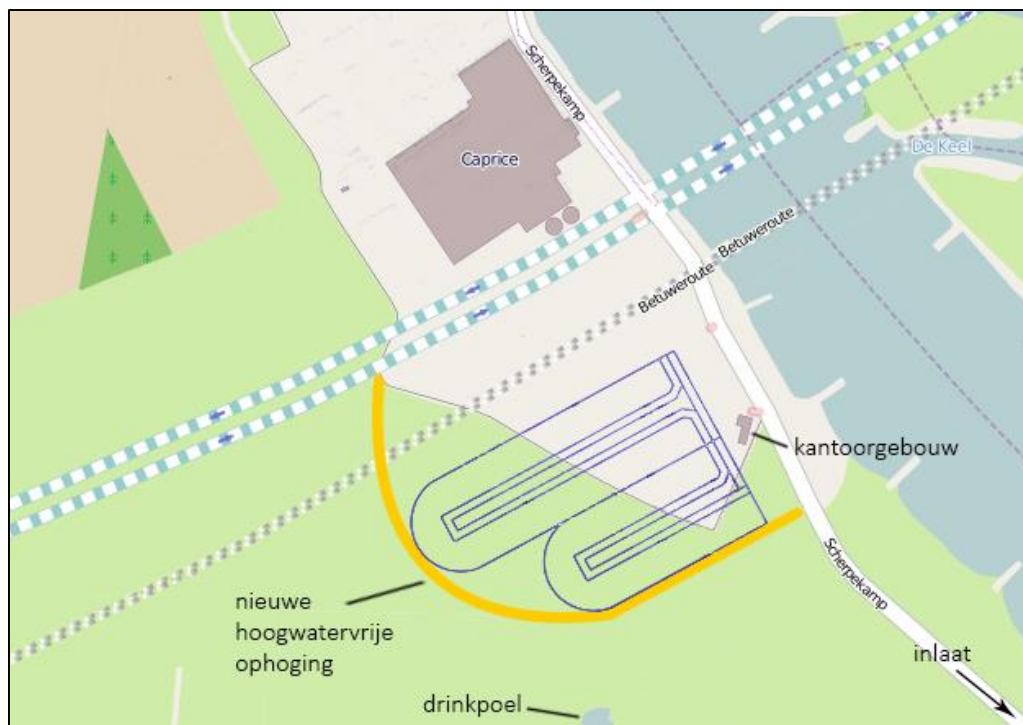
onder de brug worden daardoor volgens de eigenaar ongeschikt om te gebruiken als kleidepot. De eigenaar geeft daarbij aan dat de twee depots als één geheel moet worden gezien. Bovendien moet de huidige groenstrook tussen beide kleidepots (waaronder zich de treintunnel bevindt) in stand worden gehouden. Verplaatsen van het kleidepot naar deze groenstrook vervalt daardoor als alternatieve oplossing.

Figuur 2.3 Indicatief tracé voor de brug over het Pannerdensch Kanaal (bron: SAB Adviesgroep 2014). Onder de groenstrook tussen de twee kleidepots bevindt zich de tunnel van de Betuwelijn.

Ter compensatie van het oppervlak dat met het noordelijk kleidepot vervalt, is als alternatief bedacht om het zuidelijk kleidepot te verlengen en een nieuw kleidepot aan de zuidzijde van het terrein aan te leggen ter vervanging van het kleinere depot dat wordt verlengd. Rond de nieuwe depots komt een nieuwe hoogwatervrije ophoging (zie figuur 2.4).

Vlakbij de locatie van het nieuwe kleidepot staat momenteel een gebouw waarin het kantoor van de fabriek is gevestigd. Dit gebouw kan waarschijnlijk gehandhaafd blijven, maar mogelijk moet het toch worden verplaatst. In het laatste geval zal op een alternatieve, nog nader te bepalen locatie op het bestaande fabrieksterrein passende ruimte worden gerealiseerd. De eigenaar van de steenfabriek noemt hiervoor als mogelijke optie een locatie op het huidige tasveld ten noordoosten van het fabrieksgebouw.

Figuur 2.4 Beoogde ligging van de nieuwe kleidepots (blauw).

Deze ingreep kan worden omschreven als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Gebruik van een door de minister goedgekeurde gedragscode voor de betreffende ingreep is niet aan de orde. Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling van soorten in Tabel 1 (zie bijlage 1).

3 Voorkomen van beschermde planten, dieren en habitattypen

3.1 Bronnenonderzoek

In het kader van de Doortrekking A15 zijn al diverse onderzoeken naar de aanwezigheid van natuurwaarden rond het tracé voor de doortrekking uitgevoerd (DHV 2011, Heunks & Beuker 2012, Hoefsloot *et al.* 2012). Deze onderzoeken vormden een belangrijke bron voor het onderhavige onderzoek. Daarnaast is veel gebruik gemaakt van atlassen (vissen, amfibieën, reptielen en zoogdieren) en van online databanken (waarneming.nl, telmee.nl, vlindernet.nl, libellennet.nl, zoogdieratlas.nl, ravon.nl).

3.2 Methodiek veldonderzoek

Aan het plangebied is achtmaal een bezoek gebracht. De bezoeken hadden als doel:

8 en 15 april 2015: onderzoek naar de aanwezigheid van nesten van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen². Dit onderzoek moet vroeg in voorjaar worden uitgevoerd, zodat nesten makkelijker te vinden zijn in de nog kale bomen. Om de aanwezigheid van territoriale steenuilen te achterhalen is 's avonds het geluid van steenuilen afgespeeld.

17 april 2015: eerste bezoek aan het plangebied voor onderzoek naar de aanwezigheid van overige broedvogels.

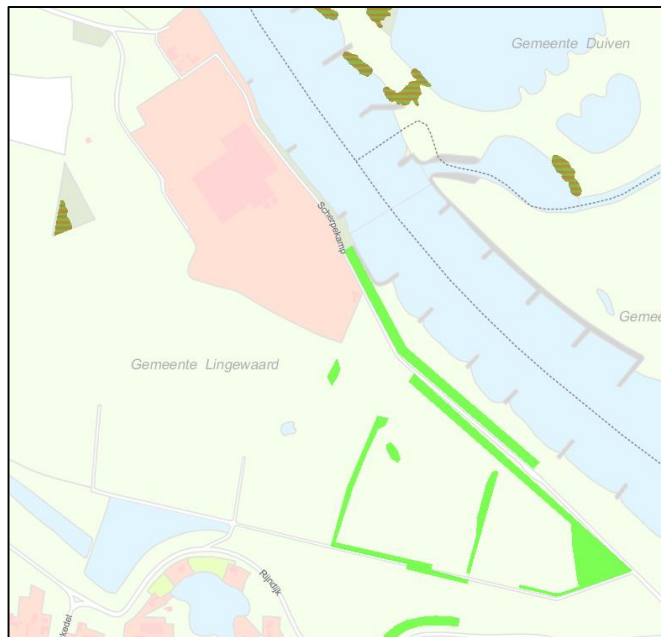
29 april 2015: overdag een oriënterend onderzoek naar alle beschermde soorten flora en fauna en 's avonds luisteren naar rugstreeppadden. Het oriënterend onderzoek omvatte zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.. Met een schepnet zijn de wateren in het plangebied bemonsterd op de aanwezigheid van beschermde vis- en amfibie-soorten. Ten aanzien van soorten van de Flora- en faunawet is tevens op basis van terreinkenmerken en expert judgement beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Speciale aandacht is daarbij uitgegaan naar het kantoorgebouw ter hoogte van het zuidelijke kleidepot, de gebouwen ten noorden van de kleidepots en de stenen inlaat onder de weg Scherpekam (figuur 3.1). Onderzocht is of deze geschikt zijn als verblijfplaats voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen en of hier (sporen van) muurplanten aanwezig zijn.

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Figuur 3.1 Inlaat onder de weg Scherpekamp ten zuiden van het plangebied.

- 1 mei 2015: tweede bezoek voor broedvogels, waarbij tevens speciale aandacht is besteed aan het voorkomen van huismus en gierzwaluw.
- 19 mei 2015: de tweede inventarisatieronde voor rugstreepkruipers. In de avond is geluisterd naar roepende rugstreepkruipers. Tevens zijn de wateren in het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van eieren en larven.
- 3 juni 2015: onderzoek naar de aanwezigheid van habitattypen en beschermde flora. Op de locaties waar volgens de provincie Gelderland (bron: <http://ags.prvgld.nl>) het habitatype Glanshaverhooiland voorkomt (figuur 3.2) is onderzocht of de vegetaties aan de kenmerken van dit habitatype voldoen. Tevens is op andere plekken in het plangebied naar beschermde flora en beschermde habitattypen gezocht.
- 8 juni 2015: derde bezoek voor broedvogels, waarbij tevens speciale aandacht is besteed aan het voorkomen van huismus en gierzwaluw.

*Figuur 3.2
Ligging van habitattypen
waarvoor Rijnakkers is
aangewezen. Roze:
bedrijventerrein
Scherpekamp. Lichtgroen:
Glanshaverhooiland,
Dondkergroen:
Zachthoutoibos (bron:
<http://flamingo.prvgl.nl/vie>
wer/app/Natura2000 d.d. 19
mei 2015).*

3.3 Resultaten

In de Flora- en faunawet (AmvB art. 75³) worden drie beschermingsregimes onderscheiden (zie bijlage 1). Voor soorten uit 'Tabel 1' geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor soorten van 'Tabel 2' ('overige beschermde soorten') of 'Tabel 3' ('strikt beschermde soorten') geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

3.3.1 Planten

In het plangebied zijn geen strikter beschermde soorten planten en/of sporen hiervan aangetroffen. De aanwezige verharde elementen (muurdelen) zijn niet geschikt voor beschermde muurflora, wel zijn aan de rand van de verwilderde tuin naast het kantoorgebouw enkele exemplaren van de grote kaardenbol aangetroffen (Tabel 1 AmvB artikel 75). Voor deze soort geldt een vrijstelling. Ook eerdere inventarisaties van (de directe omgeving van) het plangebied leverden alleen de grote kaardenbol op (DHV 2011, Hoefsloot *et al.* 2012).

3.3.2 Ongewervelden

In het plangebied zijn geen strikter beschermde soorten ongewervelde dieren en/of sporen hiervan aangetroffen. Voor de meeste soorten ligt het plangebied buiten het verspreidingsgebied binnen Nederland en voldoet het niet aan de eisen die zij aan

³ Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. 23 februari 2005.

hun habitat stellen. Mogelijke uitzondering is de rivierrombout (Tabel 3-soort). Deze soort wordt de laatste jaren in toenemende mate langs de grote rivieren waargenomen (www.libellennet.nl). Voor zijn voortplanting is hij echter afhankelijk van zandstrandjes en deze ontbreken in het Pannerdensch Kanaal ter hoogte van het plangebied. Hoefsloot *et al.* (2012) hebben hier in 2008, 2009 en 2012 geen dieren of huidjes van uitgeslopen larven aangetroffen. Binnen het plangebied bevindt zich evenmin geschikt habitat voor deze soort. Diens voorkomen kan op basis van het veldonderzoek en het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied worden uitgesloten.

Op basis van het veldonderzoek, de arealen en het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen van andere strikter beschermde soorten ongewervelde dieren in het plangebied eveneens worden uitgesloten.

3.3.3 Vissen

Recente waarnemingen van strikter beschermde vissoorten in de nabijheid van het plangebied zijn alleen bekend van de plassen ten noordwesten en zuidwesten van het plangebied (Van Kessel & Kranenbarg 2012, Hoefsloot *et al.* 2012). Het betroffen waarnemingen van bittervoorns (Tabel 3-soort) en kleine modderkruipers (Tabel 2-soort). Bij de veldbezoeken in 2015 zijn alleen in de drinkpoel in het grasland ten zuiden van het plangebied (figuur 2.4) vissen aangetroffen. Het betroffen tiendoornige stekelbaarzen en een blauwband (exotische vissoort). Beide soorten zijn niet beschermd. Op basis van het veldonderzoek en de afwezigheid van geschikt habitat kan het voorkomen van strikter beschermde vissoorten in het plangebied worden uitgesloten.

3.3.4 Amfibieën

Uit de omgeving van het plangebied zijn recente waarnemingen (2012) van de rugstreeppad en kamsalamander en oude waarnemingen (2003) van de poelkikker bekend (Hoefsloot *et al.* 2012, www.ravon.nl, www.waarneming.nl); alle drie soorten van Tabel 3 (AmvB art. 75). In het plangebied zijn tijdens het veldonderzoek echter geen strikter beschermde soorten amfibieën en/of sporen hiervan aangetroffen. Tijdens het bezoek van 29 april bevonden zich rondom de zand/kleiwallen op het fabrieksterrein diverse plassen (regen)water welke gemakkelijk door een mobiele soort als de rugstreeppad gekoloniseerd kunnen worden (figuur 3.4). Deze soort is echter niet aangetroffen en/of gehoord. Tijdens de inventarisatieronde van 19 mei waren door graafwerkzaamheden deze plassen weer verdwenen. Ook in de drinkpoel ten zuiden van het plangebied zijn geen (larven van) rugstreeppadden aangetroffen, evenmin (van) kamsalamanders of poelkikkers. De aanwezigheid van vissen (zie hierboven) beperkt de geschiktheid van de poel als voortplantingsplek voor amfibieën, omdat vissen op amfibielarven prederen.

Op het fabrieksterrein is op 29 april een bruine kikker aangetroffen. Op de winterdijk en het aangrenzende deel van de weg Scherpekamp zijn in het recente verleden meerdere malen verkeersslachtoffers van gewone padden gevonden

(www.waarneming.nl). Beide soorten zijn opgenomen in Tabel 1 (AmvB artikel 75) , waarvoor een vrijstelling geldt. Op basis van het veldonderzoek en de afwezigheid van geschikt habitat kan het voorkomen van strikter beschermde amfibiesoorten worden uitgesloten.

Figuur 3.4 Tijdelijke poel in kleidepot. Potentieel voortplantingsplek voor rugstreeppad.

3.3.5 Reptielen

Reptielen zijn zeldzaam in (de omgeving van) het Pannerdensch Kanaal. De enige soort die ooit is waargenomen is de ringslang (Tabel 3 AmvB art. 75). Deze soort is in 2007 en 2008 in het rietmoeras van de Oude Rijnstrangen (omgeving Rosandse Polder) op meer dan 5 kilometers ten oosten van het plangebied waargenomen (Kurstjens & Peters 2012). Vanwege het ontbreken van waarnemingen in en in de directe omgeving van het plangebied (zie ook waarneming.nl en Hoefsloot *et al.* 2012) en de afwezigheid van geschikt habitat kan het voorkomen van deze soort in het plangebied worden uitgesloten. Andere beschermde soorten reptielen worden in het plangebied op grond van hun arealen in Nederland en hun habitatkenmerken niet verwacht.

3.3.6 Grondgebonden zoogdieren

Diverse soorten van Tabel 1 (AmvB art. 75) komen in of in de buurt van het plangebied voor (Huizenga 2011). Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Van de

strikter beschermde soorten wordt de bever (Tabel 3) regelmatig in het Pannerdensch Kanaal waargenomen. In de Loowaard tegenover het plangebied bevindt zich een burcht en is voortplanting geconstateerd (Hoefsloot *et al.* 2012). In het plangebied zijn geen waarnemingen van (sporen van) bevers gedaan, niet tijdens de veldbezoeken en niet door anderen (waarneming.nl, telmee.nl, Huizenga 2011, Hoefsloot *et al.* 2012). Door het ontbreken van geschikt habitat is het voorkomen van de bever in het plangebied uitgesloten.

In mei 2014 zijn vier otters (Tabel 3) in de Gelderse Poort uitgezet. De kans dat otters in de buurt van het plangebied komen is daarmee toegenomen. Momenteel komt de soort in het plangebied niet voor. Het plangebied zelf is vanwege het ontbreken van geschikt habitat en de verstoring niet geschikt als leefgebied voor otters.

In 2010 is een steenmarter net buitendijks van Angeren waargenomen (Huizenga 2011; waarneming.nl). Dit is één van de incidentele waarnemingen van steenmarters in Lingewaard. Van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend en de veldbezoeken in 2015 hebben daarvoor ook geen aanwijzingen opgeleverd. Ook de veldbezoeken in 2012 (Hoefsloot *et al.* 2012) hebben van het plangebied geen waarnemingen opgeleverd. Het voorkomen van steenmarters in het plangebied kan worden uitgesloten.

Andere strikter beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden op grond van hun arealen en hun habitateisen niet in of nabij het plangebied (inclusief het kantoorgebouwtje) verwacht.

3.3.7 Vleermuizen

Van de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis bekend (Huizenga 2011, DHV 2011, Hoefsloot *et al.* 2012); allen soorten van Tabel 3 (AmvB art. 75). Zowel voor de Trajectnota MER voor de A15 als voor het haalbaarheidsonderzoek (SAB Adviesgroep 2014) is het fabrieksterrein op vleermuizen onderzocht. Dit leverde uitsluitend enkele waarnemingen van foeragerende gewone dwergvleermuizen op. Er zijn geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen, evenmin essentiële vliegroutes of essentiële foerageerplekken.

Tijdens de bezoeken in 2015 zijn de gebouwen op het fabrieksterrein en de stenen inlaat onder de weg Scherpekamp nogmaals op (sporen van) vleermuizen onderzocht. Ook nu werden geen dieren of sporen van verblijfplaatsen aangetroffen.

Het Pannerdensch Kanaal vormt een belangrijke trekroute van de meervleermuis (Huizenga 2011). Het plangebied wordt daarbij gepasseerd, maar niet gebruikt.

3.3.8 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nesten die recent in de buurt van het plangebied zijn gezien zijn roek, steenuil, kerkuil, sperwer en buizerd (Hoefsloot *et al.* 2012, waarneming.nl). De veldbezoeken in 2015 leverde echter geen nesten in het plangebied op. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten kan worden uitgesloten.

Overige vogelsoorten

In de struiken, bomen en andere objecten (figuur 3.5) die binnen het plangebied voorkomen kunnen diverse algemene broedvogels tot broeden komen. Naast de koolmees zijn onder andere boerenzwaluw (nest in de inlaat onder de weg Scherpekamp), roodborsttapuit, graspieper, gele kwikstaart, grasmus en braamsluiper als (potentiële) broedvogel waargenomen. Algemene broedvogels zijn beschermd gedurende de periode dat ze daadwerkelijk aan het broeden zijn.

Figuur 3.5 Een koolmees heeft zijn nest in een metalen paal van een perceelafrastering.

3.3.9 Habitattypen

Glanshaverhooilanden komen voor op zandige oeverwallen, waar door overstromingen slib is afgezet. Zoals de naam al zegt moeten de graslanden worden gehooïd om zich te ontwikkelen en in stand te blijven. Zonder beheer ontstaat uiteindelijk bos (vaak essen-iepenbos). De dijktaaluds vormen belangrijke groeiplaatsen van dit habitatype. De dijktaaluds hebben als lange linten in het landschap een

belangrijke verbindende functie tussen de droge graslanden in de verschillende uiterwaarden.

Op de taluds ten zuiden en westen van het plangebied is het habitatype Glanshaverhooiland niet aangetroffen. De aanwezige Glanshavervegetaties bevatten geen typische soorten en hebben geen overige kenmerkende kruidlaag (waarschijnlijk als gevolg van het gebruik van herbiciden, specifiek dicotylengif). De vegetaties zijn te rekenen tot de Rompgemeenschap Glanshaver-Kropaar. Deze gemeenschap is niet tot het habitatype Glanshaverhooiland te rekenen. De enige typische soort is Goudhaver, een constante soort bij goede abiotische toestand, maar deze is zeldzaam. Zie voor een uitgebreide beschrijving van de resultaten bijlage 3.

4 Effecten op beschermde flora, fauna en habitattypen

4.1 Flora- en faunawet

4.1.1 Flora

Binnen het plangebied bevinden zich geen groeiplaatsen van strikter beschermde flora. Het verplaatsen van de kleidepots leidt daardoor niet tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor strikt beschermde soorten.

4.1.2 Ongewervelde dieren

Het plangebied heeft geen functie voor strikter beschermde ongewervelde dieren. Het verplaatsen van de kleidepots leidt daardoor niet tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor strikt beschermde soorten.

4.1.3 Vissen

Het plangebied heeft geen functie voor strikter beschermde vissoorten. Het verplaatsen van de kleidepots leidt daardoor niet tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor strikt beschermde soorten.

4.1.4 Amfibieën

Het plangebied heeft geen functie voor strikter beschermde amfibieën. Het verplaatsen van de kleidepots leidt daardoor niet tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor strikt beschermde soorten.

4.1.5 Reptielen

Het plangebied heeft geen functie voor reptielen. Het verplaatsen van de kleidepots leidt daardoor niet tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

4.1.6 Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied heeft geen functie voor strikter beschermde zoogdieren. Het verplaatsen van de kleidepots leidt daardoor niet tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor strikt beschermde soorten.

4.1.7 Vleermuizen

Door de verplaatsing van de kleidepots verdwijnt een deel van het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen; met name waar bomen worden verwijderd. Het betreft

echter geen essentieel foerageergebied. In principe kunnen de vleermuizen het aangetaste foerageergebied na uitvoering van de ingrepen blijven gebruiken, maar de kwaliteit zal iets minder zijn: minder beschutting bij wind. De verstoring tijdens en na de uitvoering van de ingrepen is vergelijkbaar aan de huidige verstoring in het plangebied. De ingrepen, het verplaatsen van de kleidpots en de eventuele sloop en nieuwbouw van het kantoorgebouw, leiden niet tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er is geen sprake van aantasting van de gunstige staat van instandhouding.

Tabel 4.1 Te verwachten effecten op beschermde soorten vleermuizen.

Soort	Functies	Effecten	Overtreding verbodsbepalingen
Gewone dwergvleermuis	Foerageergebied	Kwaliteitsvermindering	Geen

4.1.8 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

In het plangebied zijn geen nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Dit betekent dat ten aanzien van deze vogelsoorten met het kappen van bomen of het slopen van gebouwen geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Overige vogelsoorten

Bij het verwijderen van opgaande vegetatie (bomen en struiken) en holle objecten (bijvoorbeeld palen perceelafrasteringen) moet rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van broedende vogels. Bij het verstoren van broedende vogels of het vernietigen van nesten met eieren of jongen worden de verbodsbepalingen van de artikelen 11, 12 en 9 overtreden. Dit moet te allen tijde worden voorkomen. Dit kan door:

- a. buiten het broedseizoen (globaal de periode maart tot en met augustus) te werken, of;
- b. bij werken binnen het broedseizoen:
 1. voorafgaand aan de ingreep te controleren of broedende vogels aanwezig zijn. Indien dit niet het geval is kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Zijn wel broedende vogels aanwezig, Zijn wel broedende vogels aanwezig, dan kan binnen een bepaalde afstand tot de broedende vogel niet worden gewerkt. De afstand verschilt per vogelsoort, of;
 2. voorafgaand aan de ingreep en voorafgaand aan het broedseizoen de opgaande vegetatie te verwijderen en het gras in de graslanden kort houden, waardoor het plangebied onaantrekkelijk wordt voor vogels om er te gaan broeden.

Tabel 4.2 Te verwachten effecten op beschermde soorten vogels.

Soort	Voorkomen	Effecten	Overtreding verbodsbepalingen
Algemene broedvogels	Zeker	Geen, mits buiten het broedseizoen wordt gewerkt	Geen

4.2 Natuurbeschermingswet 1998

4.2.1 Verlies aan oppervlak habitattype Glanshaverhooilanden (H6510A)

Het habitattype Glanshaverhooilanden (H6510A) is niet in het plangebied aangetroffen. Vernietiging of doorsnijding van dit habitattype door de ingrepen is derhalve uitgesloten.

Voor het habitattype Glanshaverhooilanden is de instandhoudingsdoelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit. De locatie waar een vegetatie voorkomt die het dichtst het habitattype Glanshaverhooiland benaderd bevindt zich op het talud van de weg Scherpekamp (tussen locaties 7 en 8; zie bijlage 3). Dit talud blijft bij de verplaatsing van de kleidepots ongemoeid. Verbetering van de kwaliteit op deze locatie blijft dus mogelijk.

Op de andere locaties die geschikt leken voor Glanshaverhooilanden kwam dit habitattype niet voor. Dit zijn echter wel locaties waar, middels aangepast beheer, uitbreiding van dit habitattype mogelijk is. Eén van deze locaties, het talud gelegen tussen locatie 2 en 10, (zie bijlage 3), verdwijnt door de verplaatsing van de kleidepots. Er zijn echter geen plannen om hier Glanshaverhooilanden te ontwikkelen.

Onderdeel van de herinrichting is het maken van een nieuwe hoogwatervrije ophoging rondom de nieuwe kleidepots (figuur 2.4). Ook hier komt het habitattype Glanshaverhooilanden niet voor. Het terrein bestaat uit begraasde graslanden zonder ophogingen met taluds waar dit habitattype zich zou kunnen ontwikkelen. De nieuwe hoogwatervrije ophoging biedt evenwel de mogelijkheid om hier Glanshaverhooilanden (H6510A) te ontwikkelen en zo een bijdrage aan de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied te leveren.

Geconcludeerd kan worden dat negatieve effecten van de ingrepen, verplaatsen van de kleidepots, op het habitattype Glanshaverhooilanden (H6510A) kunnen worden uitgesloten en dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar komen.

4.2.2 Stikstofdepositie

De verplaatsing van de kleidepots leidt tot extra verkeersbewegingen van vrachtwagens die tussen de kleidepots en de laad- en loslocatie heen en weer pendelen. In de huidige situatie gaat het om de volgende afstanden:

1. Gemiddelde rijafstand per keer lange depot: 441 meter;
2. Gemiddelde rijafstand per keer korte depot: 796 meter.

In de nieuwe situatie zijn de afstanden als volgt:

1. Gemiddelde rijafstand per keer lange depot: 1.016 meter;
2. Gemiddelde rijafstand per keer korte depot: 1.086 meter.

Per week gaan de vrachtwagens 88 keer naar het korte depot en 175 keer naar het lange depot. Dit blijft in de nieuwe situatie hetzelfde.

In de huidige situatie worden vrachtwagens van Euroklasse 3 gebruikt. In de nieuwe situatie worden vrachtwagens van Euroklasse 6 gebruikt.

Voor de berekeningen met het programma Aeries is er van uitgegaan dat de nieuwe situatie in 2017 ingaat.

De resultaten van de berekeningen zijn te vinden in bijlage 4. Het blijkt dat in de nieuwe situatie een afname in stikstofdepositie op beschermde habitattypen optreedt van 0,04 mol N/ha/jr ten opzichte van de huidige situatie. De verklaring hiervoor moet worden gezocht in het gebruik van milieuvriendelijkere vrachtwagens. De uitstoot hiervan is vele malen minder dan de huidige in gebruik zijnde vrachtwagens. Hoewel de vrachtwagens in de nieuwe situatie meer kilometers per jaar afleggen, is hun totale uitstoot op jaarbasis lager dan bij het gebruik van de huidige vrachtwagens. Effecten van stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken kunnen worden uitgesloten.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies Flora- en faunawet

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen en zijn als volgt:

- Bij het verwijderen van vegetatie op de nieuwe locaties van de kleidepots zal rekening moeten worden gehouden met het broedseizoen van vogels. In de opgaande vegetaties (bomen en struiken) en de graslanden kunnen nesten van algemene broedvogels aanwezig zijn.
- De greppels/bermen/bosjes/etc. in het plangebied hebben betekenis voor algemene soorten amfibieën en zoogdieren. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ingrepen.
- Als gevolg van de ingreep wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen beschermde soorten.

5.2 Aanbevelingen Flora- en faunawet

Om te voorkomen dat broedende vogels worden verstoord of nesten met jongen of eieren worden vernietigd raden wij aan geen werkzaamheden in het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet rekening gehouden worden met de periode maart tot en met augustus.

Is het niet mogelijk om buiten het broedseizoen te werken, dan moet:

1. voorafgaand aan de ingreep worden gecontroleerd of broedende vogels op en in de buurt van de ingreeplocaties aanwezig zijn. Indien dit niet het geval is kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Zijn wel broedende vogels aanwezig, dan kan binnen een bepaalde afstand tot de broedende vogel niet worden gewerkt. De afstand verschilt per vogelsoort, of;
2. voorafgaand aan de ingreep en voorafgaand aan het broedseizoen de opgaande vegetatie worden verwijderd en het gras in de graslanden kort worden gehouden, waardoor het plangebied onaantrekkelijk wordt voor vogels om er te gaan broeden.

5.3 Conclusies Natuurbeschermingswet

Negatieve effecten van de ingrepen op het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn uitgesloten. Realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen komen niet in gevaar.

Omdat er geen effecten zijn is mitigatie niet noodzakelijk. Ook is toetsing van effecten in combinatie met andere projecten en plannen niet noodzakelijk.

6 Literatuur

- DHV, 2011. Deelrapport TN/MER Natuur. Betere bereikbaarheid door een robuust wegennetwerk in de regio Arnhem/Nijmegen. Dossier D0804-009-001. DHV B.V., Nijmegen.
- Heunks, C. & D. Beuker, 2012. Wintertellingen watervogels rondom tracé doortrekking A15. Winter 2011/2012. Rapportnummer 12-052. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Hoefsloot, G., R. Lensink & G.J. Brandjes, 2012. Inventarisatie beschermde natuurwaarden doortrekking A15. Rapportnummer 12-128. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Huizenga, N., 2011. Werkatlas Zoogdieren van Gelderland. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Kurstjens, G. & B. Peters, 2012. Rijn in Beeld, deel 1: Ecologische resultaten van 20 jaar natuurontwikkeling langs de Rijntakken. Projectgroep Rijn in Beeld. Kurstjens ecologisch adviesbureau, Beek-Ubbergen / Bureau Drift, Berg en Dal.
- SAB Adviesgroep, 2014. Planologisch haalbaarheidsonderzoek herinrichting terrein steenfabriek Huissenswaard. Projectbureau ViA15. SAB Adviesgroep, Arnhem.
- Van Kessel, N. & J. Kranenbarg, 2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Bijlage 1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In deze bijlage worden de wettelijke kaders voor ecologische beoordelingen van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen beschreven. In de natuurbeschermingswetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§ 1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§ 1.3). Met deze wetten geeft Nederland invulling aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bepaalt de procedures bij ruimtelijke ingrepen (§ 1.4). De regels voor de Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur zijn opgenomen in het Barro (§ 1.5). Ook wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.6)

1.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)	
Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader hiervoor is vastgelegd in het Vrijstellingenbesluit. Er gelden verschillende regels voor verschillende categorieën werkzaamheden. Er zijn vier beschermingsregimes corresponderend met vier groepen beschermde soorten (tabellen 1 t/m 3 en vogels, AmvB art. 75⁴).

⁴ Voor soortenlijsten zie: *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. 23 februari 2005.

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit of in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Uit recente jurisprudentie blijkt dat de regels voor de Habitatrichtlijnsoorten nog strikter zijn⁵.

Voor bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit een vrijstelling van verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing (zie onder).

Voor de soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt hetzelfde regime, met één grote beperking. Ontheffing of vrijstelling kan alleen worden verleend op grond van dwingende redenen van groot openbaar belang, van het belang van het milieu, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van wilde flora en fauna.

Vogels

Alle inheemse vogels zijn strikt beschermd. Ontheffing of vrijstelling kan alleen worden verkregen op grond van openbare veiligheid, volksgezondheid of bescherming van flora en fauna. De Vogelrichtlijn noemt zelfs 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet als grond⁶.

Dat betekent dat alle activiteiten die leiden tot verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd. Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd⁷.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in of bij wet genoemd belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

⁵ Zie uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 21 januari 2009 zaaknr. 200802863/1 en 13 mei 2009 nr. 200802624/1), en Rechtbank Arnhem, 27 oktober 2009 zaaknr. AWB 07/1013. Zie tevens de brief van het ministerie van LNV d.d. 26 augustus 2009 onder kenmerk ffw2009.corr.046 en de Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

⁶ Zie vorige voetnoot.

⁷ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt.

In veel gevallen kan voorkomen worden dat een ontheffing nodig is, als mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de verblijfplaatsen van dieren steeds kunnen blijven functioneren. Vooral voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels is dit cruciaal (omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen na zware toetsing).

1.3 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) heeft tot doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. De belangrijkste zijn Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten.

Beheerplan

Beheerplan van Natura 2000-gebieden

Artikel 19a lid 1: Gedeputeerde staten stellen voor een gebied een beheerplan vast waarin wordt beschreven welke instandhoudingsmaatregelen getroffen dienen te worden en op welke wijze. Tevens kan het beheerplan beschrijven welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling niet in gevaar brengen, mede gelet op de instandhoudingsmaatregelen die worden getroffen.

lid 3: Tot de inhoud van een beheerplan behoren ten minste

- a. een beschrijving van de beoogde resultaten met het oog op het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding in het aangewezen gebied mede in samenhang met het bestaande gebruik in dat gebied en, voor zover relevant voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling, daarbuiten
- b. een overzicht op hoofdlijnen van de noodzakelijke maatregelen met het oog op de onder a bedoelde resultaten.

lid 10: Voor zover er in een beheerplan projecten worden opgenomen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, wordt het beheerplan eerst vastgesteld nadat gedeputeerde staten een passende beoordeling hebben gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied, en is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.

Habitattoets voor activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden

In de habitattoets dient onderzocht te worden of een activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten voor een Natura 2000-gebied kan hebben en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. In beginsel dient dit plaats te vinden door middel van een passende beoordeling. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een oriëntatiefase – soms ook wel ‘voortoets’ genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in grote lijnen identiek. De oriëntatiefase kan leiden tot de conclusie dat een passende beoordeling noodzakelijk is als significante effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In de passende beoordeling kan aanvullend onderzoek uitgevoerd worden, er kunnen in de passende beoordeling

ook mitigerende maatregelen opgenomen worden die er voor zorgen dat significante effecten met zekerheid zijn uit te sluiten.

In een 'oriëntatiefase' of 'passende beoordeling' worden de effecten apart en in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten') beoordeeld. In de oriëntatiefase dient de beoordeling plaats te vinden zonder de mitigerende maatregelen mee te wegen, al kan het zinvol zijn de mitigatiemogelijkheden vast in beeld te brengen.

De toetsen kunnen de volgende uitkomsten hebben.

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er is geen vergunning op grond van de NBwet nodig en evenmin aanvullende maatregelen. Wel wordt aanbevolen de conclusies van dit onderzoek aan het bevoegd gezag voor te leggen.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten*. Voor activiteiten die (mogelijk) een significant hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een "passende beoordeling" en na het doorlopen van de ADC-toets (zie Bijlage 1). Vooroverleg met het bevoegd gezag is noodzakelijk.
- Er zijn (mogelijk) *wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant*, bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de vergunningsvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

Het verdient altijd aanbeveling de uitkomsten van de toets met het bevoegd gezag te bespreken.

Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten mag een vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Habitattoets: de toetsing van projecten en plannen volgens de Nbwet (verkort)

Artikel 19d, lid1: Het is verboden zonder vergunning (...) projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling (...) de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e: [Het bevoegd gezag] houdt bij het verlenen van een vergunning rekening

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, kan hebben voor een Natura 2000-gebied;
- b. met een vastgesteld beheerplan, en
- c. vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Artikel 19f, lid 1:	Voor projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt de initiatiefnemer een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.
Artikel 19g, lid 1:	Indien een passende beoordeling is voorgeschreven kan een vergunning slechts worden verleend indien [het bevoegd gezag] zich op grond van de passende beoordeling ervan heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast.
lid 2:	Bij ontstentenis van alternatieve oplossingen voor een project kan [het bevoegd gezag] ten aanzien van Natura 2000-gebieden waar geen prioritair type natuurlijke habitat of prioritaire soort voorkomt, een vergunning voor het realiseren van het desbetreffende project slechts verlenen om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.
lid 3:	Ten aanzien van Natura 2000-gebieden waar een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort voorkomt, kan [het bevoegd gezag] bij ontstentenis van alternatieve oplossingen voor een project of andere handeling een vergunning slechts verlenen: a. op argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of voor het milieu wezenlijke gunstige effecten of b. na advies van de Commissie van de Europese Gemeenschappen om andere dwingende redenen van groot openbaar belang.
Artikel 19h, lid 1:	Indien een vergunning om dwingende redenen van groot openbaar belang wordt verleend voor projecten, waarvan niet met zekerheid vaststaat dat die de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet aantasten, verbindt [het bevoegd gezag] aan die vergunning in ieder geval het voorschrift inhoudende de verplichting compenserende maatregelen te treffen.
N.B. Het bevoegd gezag is meestal gedeputeerde staten van plaats waar het project plaatsvindt, maar soms is dat de minister van EZ.	
Artikel 19j, lid 1:	Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen rekening a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en b. met het voor dat gebied vastgestelde beheerplan.
lid 2:	Voor plannen, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling.

Cumulatieve effecten

In het onderzoek naar cumulatieve effecten, wordt het effect van het onderhavige plan of project in combinatie met andere ingrepen in beeld gebracht. Met andere woorden: in een studie naar de cumulatieve effecten dienen *alle* activiteiten (bestaand gebruik, nieuwe projecten) en plannen te worden betrokken, die op dezelfde instandhoudingsdoelstellingen negatieve effecten kunnen hebben als het eigen project/plan. Het doet daarbij in beginsel niet ter zake of er een verband is tussen het eigen project/plan en de andere projecten en plannen, of dat de effecten tijdelijk zijn of (naar verwachting) slechts beperkt van omvang zijn.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van menselijk handelen het verwezenlijken van de instandhoudingsdoelen sterk wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. Dat is in ieder geval zo, als het oppervlak van een habitatype of een leefgebied of de kwaliteit van habitatype of leefgebied of de omvang van een populatie lager wordt dan genoemd in de instandhoudingsdoelen in het aanwijzingsbesluit. In de Leidraad bepaling Significantie wordt het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.⁸

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Bestaand gebruik

Bestaand gebruik volgens de Nbwet is gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag. Bestaand gebruik dat zeker geen significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied heeft, kan zonder vergunning worden voortgezet. Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten is een vergunning nodig.

Artikel 19d, lid 2: Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen, waaronder bestaand gebruik, alsmede de wijzigingen daarvan, overeenkomstig een beheerplan.

lid 4: Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op bestaand gebruik, behoudens indien dat gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied.

Beschermde natuurmonumenten

Het is niet toegestaan (zonder vergunning) handelingen te verrichten die het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke waarde van beschermde natuurmonumenten aantasten. De toetsing voor beschermde natuurmonumenten is tamelijk licht. Er hoeft bijvoorbeeld geen sprake te zijn van een (dwingende) reden van groot openbaar belang, er is geen verplichte alternatievenafweging en geen compensatieplicht. Dit lichte toetsingskader is ook van toepassing op de zogenaamde "oude doelen", de doelen op het gebied van natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis van (voormalige) staats- en beschermde natuurmonumenten, die zijn opgegaan in de nieuwe Natura 2000-gebieden.

Zorgplicht

Artikel 19l legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te

⁸ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden geleverd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

1.4 Wabo en omgevingsvergunning

De Wabo voegt een groot aantal (circa 25) vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingen samen tot één omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is nodig voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, zoals sloop, bouw, aanleg en gebruik, als die een plaatsgebonden karakter hebben en dat van invloed kunnen zijn op de “fysieke leefomgeving”. Dit omvat alle fysieke waarden in de leefomgeving, zoals milieu, natuur, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Als hoofdregel kent de Wabo het bevoegd gezag toe aan B&W van de gemeente waar het project (in hoofdzaak) zal worden uitgevoerd. Voor projecten van provinciaal belang kunnen GS het bevoegd gezag zijn, voor projecten van nationaal belang een minister.

De ontheffing Flora- en faunawet en de vergunning Natuurbeschermingswet 1998, die voor een ruimtelijke ingreep nodig kunnen zijn, kunnen worden “aangehaakt” bij de omgevingsvergunning. Dat wil zeggen dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning ook een toetsing aan Ffwet en/of Nbwet moet worden gevoegd. De aanvraag wordt dan aan het bevoegde gezag (Ffwet: minister van EZ; Nbwet: Gedeputeerde Staten of minister van EZ) voorgelegd. Die zal dan toestemming geven in de vorm van een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb). De inhoudelijke toetsing zal niet veranderen.

Op aanvragen voor een omgevingsvergunning, die mede betrekking hebben op Flora- en faunawet en/of Natuurbeschermingswet 1998 is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing.

Overigens kan een ontheffing Ffwet of vergunning Nbwet ook los van de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Dat dient dan wel te gebeuren vóórdat de omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

1.5 Natuurnetwerk Nederland en Barro

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) heeft als doel om van de bestaande en nieuwe natuur een goed functionerend netwerk te maken. Het ruimtelijk beleid voor de NNN is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden’ van de NNN. Op plannen, projecten of handelingen binnen de NNN is het ‘nee, tenzij’-regime van toepassing. Vanaf 1 oktober 2012 is het nee, tenzij-regime vastgelegd in het Besluit algemene regelingen ruimtelijke ordening, kortweg Barro.

Het Barro bepaalt dat provincies de (begrenzing van de) NNN moeten vastleggen in een provinciale verordening. In die verordening worden regels gesteld omtrent de

inhoud van en de toelichting bij bestemmingsplannen in het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de beoogde natuurkwaliteit van de NNN

De provincies moeten de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN vastleggen. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. De natuurdoelen worden vaak per perceel in natuurdoeltypen of beheertypen vastgelegd.

Het Barro bepaalt in art. 2.10.4 de voorwaarden waaronder plannen kunnen worden toegestaan, die (per saldo) leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of een significante vermindering van de oppervlakte of de samenhang van de NNN:

- er is sprake van een groot openbaar belang (waaronder in ieder geval worden gerekend: de veiligheid, de hoofdinfrastructuur, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van installaties voor de opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie of de plaatsing van installaties voor de winning, opslag of transport van aardgas),
- er zijn geen reële andere mogelijkheden, en
- de negatieve effecten worden waar mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

De begrenzing kan alleen worden gewijzigd voor zover op basis van een ecologische onderbouwing is vastgesteld dat:

1. de wijziging leidt tot een verbetering van de samenhang van de NNN of tot een betere inpassing van de NNN in de planologische omgeving, en
2. ten minste de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van de NNN in het desbetreffende gebied worden behouden; of
3. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling voor zover:
 - de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden en van de samenhang van de NNN als gevolg van de ontwikkeling beperkt is;
 - de voorgenomen wijziging leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de NNN in het desbetreffende gebied;
 - de voorgenomen wijziging ertoe niet leidt dat de oppervlakte van de NNN afneemt;
 - de voorgenomen wijziging zorgvuldig is onderbouwd, waarbij blijkend uit de bij het bestemmingsplan behorende toelichting in ieder geval alternatieven zijn afgewogen, en
 - maatregelen worden genomen die een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing borgen.

In principe wordt de eventuele compensatieopgave buiten de NNN gerealiseerd. De compensatie hoeft niet in de nabijheid van de ingreep plaats te vinden en hoeft ook niet in hetzelfde natuurstype te worden uitgevoerd. Het gaat erom dat de positieve ecologische effecten van realisatie van de compensatie op de NNN (in natuurkwaliteit, oppervlakte of ruimtelijke samenhang) gelijkwaardig zijn aan de negatieve effecten van de ingreep in de NNN. Realisatie van de compensatie in de NNN is mogelijk,

bijvoorbeeld als dat kan leiden tot een versnelling van de realisatie van de NNN. Voorwaarde daarbij is dat er door middel van een herbegrenzing tegelijkertijd voor wordt gezorgd dat de omvang van de NNN niet afneemt.

1.6 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddenstoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2009). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden gegeven. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

Literatuur

- Ministerie van I&M, 2012. Besluit van 28 augustus 2012, houdende wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en van het Besluit ruimtelijke ordening in verband met de toevoeging van enkele onderwerpen van nationaal ruimtelijk belang, Stb 388 (2012).
- Ministerie van LNV, 2009. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, nr. 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV & IPO, 2007. Spelregels EHS. Ministerie van LNV/IPO, Den Haag.
- Steunpunt Natura 2000 (2010). Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. versie 27 mei 2010. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.
- Steunpunt Natura 2000 (2007). Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdokument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.
- Steunpunt Natura 2000 (2008). Aanvulling op 'Toepassing begrippenkader Nb-wet '98'
- Bestaand gebruik
 - Externe Werking. Intern werkdokument voor opstellers

beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau
Natura 2000, Utrecht.

Websites

www.wetten.nl.

omgevingsvergunning.vrom.nl/

www.vrom.nl/pagina.html?id=3410 (nota ruimte)

Bijlage 2 Natura 2000-gebied Rijntakken

B2.1 Gebiedsbeschrijving

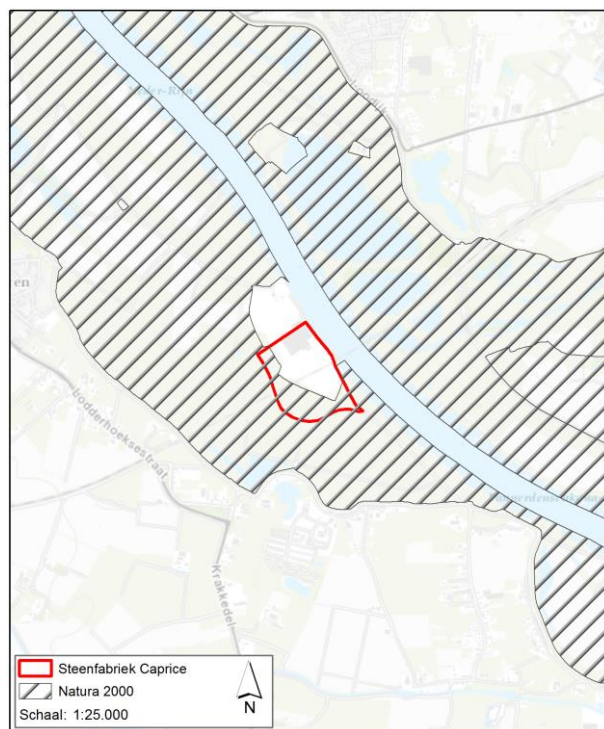
Het Natura 2000-gebied Rijntakken (gebiedsnummer 38) omvat vier deelgebieden:

1. IJssel
2. Neder-Rijn
3. Gelderse Poort
4. Waal

Het plangebied ligt in het deelgebied Gelderse Poort (zie figuur B2.1). De Gelderse Poort was eerder aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Voor Rijntakken is een beheerplan in concept gereed (Provincie Gelderland 2012). In het concept beheerplan staan de opgaven met betrekking tot uitbreiding en kwaliteitsverbetering van habitattypen en populaties van soorten van de Habitat- en Vogelrichtlijn genoemd.

De Gelderse Poort is de naam van een meer dan 6.000 hectare groot rivierenlandschap tussen de Duitse grens en de steden Arnhem en Nijmegen. Het omvat de stroomgebieden van de Rijn tussen Tolkamer en Arnhem (Bijlands Kanaal en Pannerdens Kanaal), van de Waal tussen Millingen aan de Rijn en Nijmegen, alsmede van de Oude Rijn tussen Elten (in Duitsland) en het dorpje Loo ten zuidoosten van Arnhem. Het laatste gebied wordt vooral gekenmerkt door verlandende stroombeddingen en oude meanders, omgeven door graslanden, akkers en wilgenbos. Het buitendijkse gebied van Rijn en Waal is sterk vergraven voor klei- en zandwinning en bestaat grotendeels uit open water, moerassen, ruigten, wilgenbos en diverse typen grasland, waaronder stroomdalgrasland op hooggelegen stroomruggen, oeverwallen en dijken. Hier bevinden zich gevarieerde natuurgebieden als de Bemmelse Waard, de Gendtsche Waard, de Oude Waal en de Millingerwaard (langs de Waal), en de Lobberdense Waard en de Huissensche Waarden (langs het Pannerdens Kanaal/de Rijn); in de splitsing van Rijn en Waal ligt de Klompenwaard. Het binnendijkse polderlandschap bestaat voornamelijk uit graslanden, akkers, kleine waterlopen, rietlanden en moerasbos; ook hier bevinden zich enkele oude rivierlopen en tichtelterreinen. Van oorsprong een zeer belangrijk broedgebied voor moerasvogels (roerdomp, blauwborst en grote karekiet) en vogels van natte uiterwaardgraslanden (porseleinhoen en kwartelkoning). De betekenis is het afgelopen decennium sterk teruggelopen ten gevolge van verdroging in combinatie met vegetatiesuccessie. Ook van grote betekenis als broedgebied voor broedvogels van waterrijke gebieden, al dan niet met opgaand bos (aalscholver, dodaars, zwarte stern, ijsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor aalscholver, wilde zwaan, kolgans, grauwe gans, slobbeend, nonnetje en meerkoet. Daarnaast van enig belang voor fuut, kleine zwaan, rietgans, smient, krakeend, wintertaling, pijlstaart, tafeleend, visarend, slechtvalk, grutto en wulp. Eén van de belangrijkste gebieden voor kolgans en kievit.

In het definitieve aanwijzingsbesluit volgt de buitengrens van het gebied waar deze samenvalt met de winterdijk, de buitenteen van de winterdijk. Het aan de rivierzijde gelegen dijktaalud maakt dus geen deel uit van het aangewezen gebied.

Figuur B2.1 Ligging van het plangebied in het Natura 2000-gebied Rijntakken.

B2.2 Instandhoudingsdoelen en kernopgaven

B2.2.1 Instandhoudingsdoelen voor habitattypen

Rijntakken is voor de volgende habitattypen aangewezen (tabel B2.1).

Tabel B2.1 Habitattypen waarvoor de Rijntakken is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: aanwijzingsbesluit). Kernopgaven gelden voor deelgebied Gelderse Poort.

Naam	Doel omvang	Doel kwaliteit	Kern-opgave
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Uitbreiding	Verbetering	
H3260B Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	Uitbreiding	Behoud	
H3270 Slikkige rivieroeveren	Uitbreiding	Verbetering	
H6120 Stroomdalgraslanden*	Uitbreiding	Verbetering	3.13
H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)	Behoud	Behoud	
H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)	Uitbreiding	Verbetering	
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	Uitbreiding	Verbetering	3.13
H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	Uitbreiding	Verbetering	
- vervolg z.o.z. -			

Vervolg tabel B2.1

Naam	Doel omvang	Doel kwaliteit	Kern-opgave
H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthout-ooibossen)*	Behoud	Verbetering	3.07
H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) *	Uitbreiding	Verbetering	3.07
H91F0 Droge hardhoutooibossen	Uitbreiding	Verbetering	

* prioritaire habitats (zie bijlage 1).

B2.2.2 Instandhoudingsdoelen voor soorten van Bijlage 2 HR

Rijntakken is voor de volgende soorten van Bijlage 2 van de Habitatrichtlijn aangewezen (tabel B2.2).

Tabel B2.2 Soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn waarvoor Rijntakken is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: aanwijzingsbesluit). Kernopgaven gelden voor het deelgebied Gelderse Poort.

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie	Kern-opgave
Zeeprik	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding	
Rivierprik	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding	
Elft	Behoud	Behoud	Uitbreiding	
Zalm	Behoud	Behoud	Uitbreiding	
Bittervoorn	Behoud	Behoud	Behoud	
Grote modderkruiper	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding	
Kleine modderkruiper	Behoud	Behoud	Behoud	
Rivierdonderpad	Behoud	Behoud	Behoud	
Kamsalamander	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding	
Meervleermuis	Behoud	Behoud	Behoud	
Bever	Behoud	Verbetering	Uitbreiding	3.07

B2.2.3 Instandhoudingsdoelen voor broedvogels

Rijntakken is voor de volgende broedvogels van Bijlage 1 van de Vogelrichtlijn aangewezen (tabel B2.3).

Tabel B2.3 Soorten broedvogels waarvoor Rijntakken is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: aanwijzingsbesluit). Kernopgaven gelden voor het deelgebied Gelderse Poort.

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor ten minste)	Kern-opgave
Dodaars	Behoud	Behoud	45 paar	
Aalscholver	Behoud	Behoud	660 paar	
Roerdomp	Uitbreiding	Verbetering	20 paar	3.08
- vervolg z.o.z. -				

Vervolg tabel B2.3

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor ten minste)	Kern-opgave
Woudaapje	Uitbreiding	Verbetering	20 paar	3.08
Porseleinhoen	Uitbreiding	Verbetering	40 paar	
Kwartelkoning	Uitbreiding	Verbetering	160 paar	
Watersnip	Behoud	Behoud	17 paar	
Zwarte stern	Uitbreiding	Verbetering	240 paar	
IJsvogel	Behoud	Behoud	25 paar	
Oeverwaluw	Behoud	Behoud	680 paar	
Blauwborst	Behoud	Behoud	95 paar	3.08
Grote karekiet	Uitbreiding	Verbetering	70 paar	

B2.2.4 Instandhoudingsdoelen voor niet-broedvogels

Rijntakken is voor de volgende niet-broedvogels van de Vogelrichtlijn aangewezen (tabel B2.4).

Tabel B2.4 Soorten niet-broedvogels waarvoor Rijntakken is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: aanwijzingsbesluit). Kernopgaven gelden voor het deelgebied Gelderse Poort.

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor; seizoensgemiddelde, tenzij anders vermeld)	Kern-opgave
Fuut	Behoud	Behoud	570 ex.	3.10
Aalscholver	Behoud	Behoud	1.300 ex.	
Kleine zwaan	Behoud	Behoud	100 ex.	
Wilde zwaan	Behoud	Behoud	30 ex.	
Toendrarietgans	Behoud	Behoud	2.800 ex.*	
Kolgans	Behoud	Behoud	183.000 ex.*	
Grauwe gans	Behoud	Behoud	22.000 ex.*	
Brandgans	Behoud	Behoud	5.200 ex.*	3.10
Bergeend	Behoud	Behoud	120 ex.	
Smient	Behoud	Behoud	17.900 ex.	
Krakeend	Behoud	Behoud	340 ex.	
Wintertaling	Behoud	Behoud	1.100 ex.	
Wilde eend	Behoud	Behoud	6.100 ex.	
Pijlstaart	Behoud	Behoud	130 ex.	3.10
Slobeend	Behoud	Behoud	400 ex.	
Tafeleend	Behoud	Behoud	990 ex.	
Kuifeend	Behoud	behoud	2.300 ex.	
Nonnetje	Behoud	Behoud	40 ex.	
- vervolg z.o.z. -				

Vervolg tabel B2.4

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor; seizoensgemiddelde, tenzij anders vermeld)	Kern- opgave
Meerkoet	Behoud	Behoud	8.100 ex.	
Scholekster	Behoud	Behoud	340 ex.	
Goudplevier	Behoud	Behoud	140 ex.	
Kievit	Behoud	Behoud	8.100 ex.	
Kemphaan	behoud	Behoud	1.000 ex.	
Grutto	Behoud	Behoud	690 ex.	
Wulp	Behoud	Behoud	850 ex.	
Tureluur	Behoud	Behoud	65 ex.	

* seizoensmaximum van rustende dieren.

B2.2.5 Kernopgaven en 'Sense of urgency'

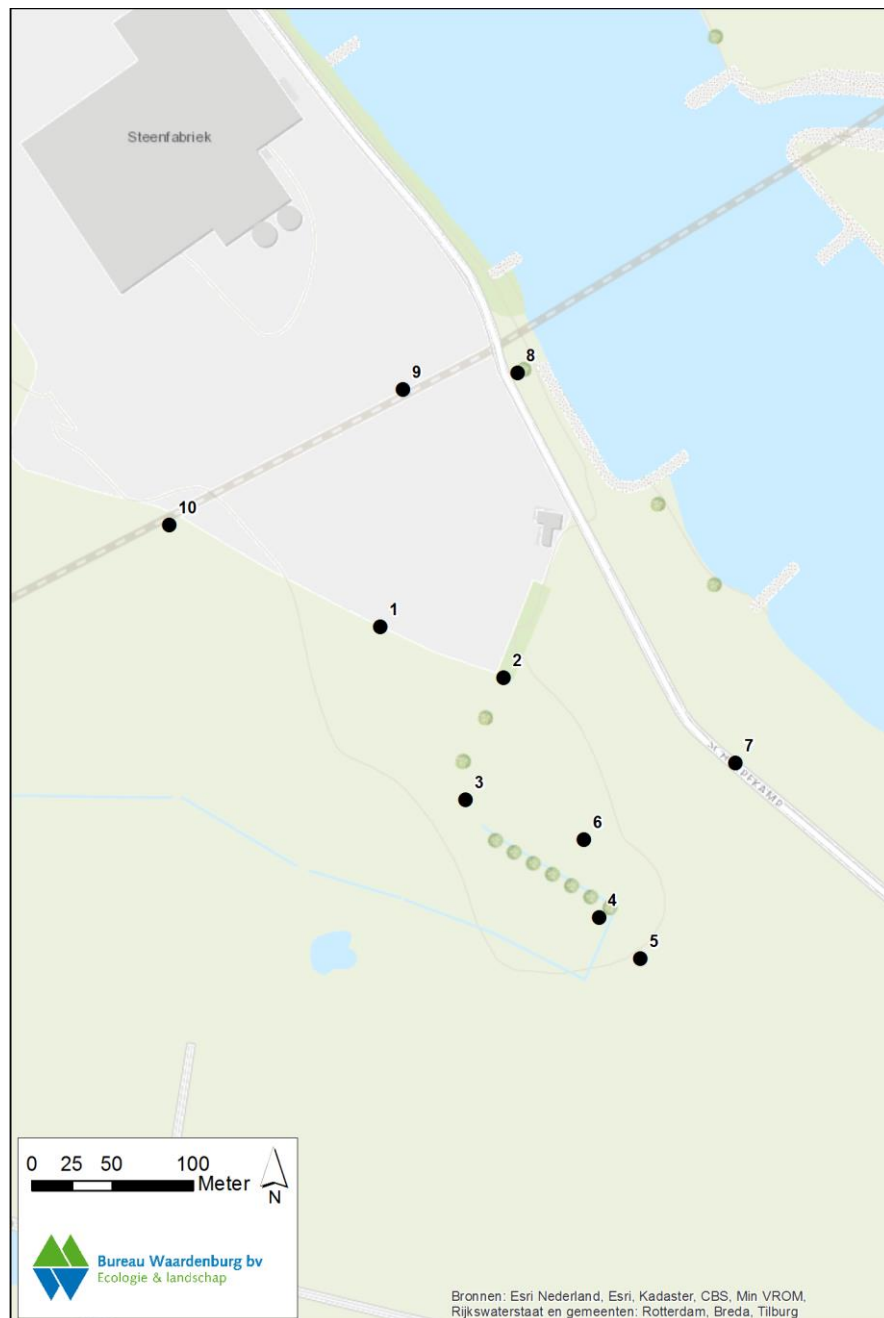
Voor het bereiken van de instandhoudingsdoelen zijn de volgende kernopgaven geformuleerd. Tevens is aangegeven of een 'sense of urgency' of een wateropgave geldt.

- 3.07 Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen en essen-iepenbossen) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337. Er geldt een wateropgave.
- 3.08 Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (roerdomp A021, grote karekiet A298), aangevuld met noordse woelmuis *H1340. Er geldt een wateropgave en er is sprake van een 'sense of urgency' ten aanzien van het beheer en de watercondities.
- 3.10 Behoud voldoende slaapplaatsen- en foerageerterrein voor ganzen, kleine zwanen A037, wilde zwanen A038 en smienten A050.
- 3.13 Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden H6120, glanshaver- en vossestaartheuvels (subtype glanshaver) H6510_A. Er is sprake van een 'sense of urgency' ten aanzien van het beheer.

De kernopgaven zijn beleidsopgaven. Ze zijn vastgesteld in het Natura 2000 doelendocument van het Ministerie van LNV (2006). De kernopgaven geven aan wat in een gebied de belangrijkste bijdrage is voor het realiseren van de landelijke doelen. Binnen de kernopgaven geeft de aanduiding 'sense of urgency' een prioritering gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang. Er is sprake van een dreiging als een kernopgave en de daaronder liggende verplichting om minimaal de huidige waarden in stand te houden, niet meer realiseerbaar is als in de eerste planperiode (10 jaar) geen maatregelen worden genomen. Het gaat om maatregelen ten aanzien van beheer of de watercondities. Zijn de watercondities belangrijk voor het realiseren van de kernopgave, maar is de dreiging van achteruitgang niet zo groot, dan geldt alleen een wateropgave, zonder 'sense of urgency'.

Bijlage 3 Vegetatiekundig onderzoek habitat- typen bij steenfabriek Huissenswaard te Angeren

Voor het vegetatiekundig onderzoek zijn de volgende locaties onderzocht (figuur B3.1). Aan het eind van de bijlage staan foto's van de onderzochte locaties.

Figuur B3.1 Locaties van het vegetatiekundig onderzoek

De exacte coördinaten van de locaties zijn als volgt.

Nr.	X-coörd.	Y-coörd.
1	196177,4	435924,7
2	196254	435893,3
3	196230,4	435817,2
4	196313,1	435744,3
5	196338,8	435718,6
6	196303,8	435792,6
7	196398	435840,4
8	196262,6	436082,6
9	196191,4	436072
10	196046,1	435987,9

Tussen locaties 1 en 2 ligt een steil dijkje, waarvan de zuidkant is dichtgegroeid met Braam en Sachalinse duizendknoop, plaatselijk nog ruige glanshavervegetatie met Gewone berenklaauw, Dauwbraam en Grote brandnetel (zeldzaam ook Heggenrank en Hertsmunt). Geen habitatype, wordt ook niet meer gemaaid. Top van de dijk (foto 1) begraasd door ezels, meer grazig, soms ook Glanshaver, maar geen Glanshaverhooiland, want dan moet men maaien (bovendien zijn geen kenmerkende kruiden aanwezig). In aangrenzend fabrieksterrein Grote kaardenbol (Tabel 1 AmvB art 75 Ffwet), Viltig kruiskruid en Groot streepzaad. Die laatste wordt geacht typische soort te zijn van habitatype Glanshaverhooiland, maar staat hier buiten de context daarvan. Viltig kruiskruid is een algemene begeleider van ruige Glanshaverhooilandachtige vegetaties, maar is daartoe niet beperkt, ook hier niet. Hetzelfde geldt voor Heksenmelk, dat op meerdere plekken in het gebied voorkomt.

De exacte groeiplaatsen van Grote kaardenbol zijn:

Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>	196244,7	435939,3
Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>	196205,7	435918,2

Tussen locaties 2 en 3 staat een voormalige heg (foto's 2 en 3), nu struweel, van Eénstijlige meidoorn, Roos en Gewone vlier, langs onderaan Fluitenkruid en Grote brandnetel (zeldzaam Gevlekte dovenetel), maar geen glanshaverhooiland. Begraasd met paarden.

Tussen locaties 3 en 4 heeft de top van de dijk en de flauwe zuidhelling wel wat van een glanshavervegetatie, maar heeft tevens een begrazingsstructuur met veel Kropaar. Geen typische soorten (wel een streepzaad, maar dat is de kleine). Noordrand gelijk als vorige locatie.

Rond locatie 5 (buiten plangebied) ligt een groot oppervlak fragmentarisch glanshaverhooiland (wel gehooit) zonder dicotylen, behalve Fluitenkruid, Kropaar, Ruw beemdgras en Grote vossenstaart. Het kwalificeert echter niet als een

habitattype. Deels zonder Glanshaver, maar met meer Grote vossenstaart (vochtiger, voedselrijker en/of kleiiger).

Rond locatie 6 hetzelfde patroon als rond locatie 5 (foto 4), maar begraasd (paardjes). Hier meer Grote brandnetel en Akkerdistel en soms Scherpe boterbloem, Jacobskruiskruid en een enkele Heksenmelk (niet in combinatie met glanshaver).

Tussen locaties 7 en 8 is de zomerdijk met weg aangemerkt als habitattype glanshaverhooiland. De westrand (foto 5) is echter geen habitattype, maar een voortzetting van begraasd grasland met onder andere glanshaver (vergelijk locatie 6). Enkele Kruisdistels (begrazingsindicator) en vlekken Boerenwormkruid (stikstof-indicatie).

De kruin en het talud (foto 6 tot en met 9) hebben al meer kenmerken van habitattype Glanshaverhooiland (iets minder productie), maar kwalificeert vanwege gebrek aan typische soorten (of zelfs maar andere wat minder strikt kenmerkende kruiden; er wordt gespoten) toch niet. In de wegberm staan wel wat kruiden als Rode klaver, Smalle weegbree, Gewone ereprijs, Wilde peen, Gestreepte witbol, Vijfvingerkruid, Kruisdistel en Duizendblad. De vegetatie is te rekenen tot de Rompgemeenschap Glanshaver en Kropaar; niet tot de associatie en dus ook niet tot het habitattype. Wel wordt hier waarschijnlijk gemaaid, maar waarschijnlijk tevens begraasd (momenteel met pony's in een deel van het terrein). Hier komt zeldzaam Goudhaver voor. Vegetatie-opname gemaakt op de beste plek met een enkele Goudhaver, een constante soort bij goede abiotische toestand (foto 9). De sporadische aanwezigheid van deze soort is onvoldoende om de vegetatie tot het habitattype te rekenen. De soort kan bovendien ook in andere ruige of minder ruige vegetaties voorkomen en is niet beperkt tot de Glanshaverassociatie (kensoort Glanshaverorde).

Resultaat van de vegetatie-opname op locatie 8:

Xcoördinaat 196368

Ycoördinaat 435894

Lengte proefvlak (m)	3.00
Breedte proefvlak (m)	3.00
Expositie ('NWZOVX')	NO
Inclinatie (graden)	5
Bedekking totaal (%)	90
Bedekking kruidlaag (%)	90
Bedekking moslaag (%)	0
Gem. hoogte (hoge) kruidl (cm)	40
Aantal soorten	10

<i>Agrostis stolonifera</i>	1	Fioringras
<i>Alopecurus pratensis</i>	2a	Grote vossenstaart
<i>Anthriscus sylvestris</i>	2a	Fluitenkruid
<i>Arrhenatherum elatius</i>	4	Glanshaver

<i>Convolvulus arvensis</i>	+	Akkerwinde
<i>Dactylis glomerata</i>	2a	Kropaar
<i>Heracleum sphondylium</i>	2a	Gewone berenklaauw
<i>Poa trivialis</i>	2b	Ruw beemdgras
<i>Trisetum flavescens</i>	+	Goudhaver
<i>Taraxacum</i> sectie <i>Ruderalia</i>	+	Gewone paardenbloem

(Schaal Braun Blanquet: + enkele exemplaren, 1= vrij talrijk, 2a: 5-12,5%, 2b: 12,5%-25%, 4: 50-75%)

Elders op het terrein (bijvoorbeeld locatie 9, foto 10) staat een kruidenrijke vegetatie met genoemde soorten, diverse klavers (Witte, Rode, Kleine, Liggende klaver), Hopklaver, Vogelwikke, luzerne, maar geen habitatype en ook geen beschermde soorten (specifiek gelet op Wilde marjolein). Heksenmelk niet meer ingemeten.

Tussen locaties 10 en 1 staat op de dijk onder een rij Italiaanse populieren Rietzwenkgras en een beetje Glanshaver en Kropaar.

Foto 1 Locatie 1.

Foto 2 Tussen locaties 2 en 3.

Foto 3 Tussen locaties 2 en 3.

Foto 4 Rond locatie 6.

Foto 5 Tussen locaties 7 en 8, west van de weg.

Foto 6 Tussen locaties 7 en 8, oost van de weg. Blik naar het zuiden.

Foto 7 Tussen locaties 7 en 8, oost van de weg. Blik naar het noorden. Achter de populieren ligt de steenfabriek.

Foto 8 Tussen locaties 7 en 8, oost van de weg. Rechts de steenfabriek.

Foto 9 Locatie van de vegetatie-opname tussen locaties 7 en 8.

Foto 10 Locatie 9.

Bijlage 4 Resultaten berekeningen stikstof- depositie met Aeries calculator

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor haar omgeving. Tot de omgeving behoren zowel Natura 2000-gebieden als beschermde natuurmonumenten. Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening bestaande situatie

- Kenmerken
- Emissie
- Depositie natuurgebieden
- Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Job de Jong	Huissenswaard, 0000aa Angeren

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Steenfabriek Huissenswaard	RU6Jc1C6UoXy
Datum berekening	Rekenjaar
26 januari 2016, 14:28	2017

Totale emissie

	Situatie 1	Situatie 2	Vershil
NOx	72,29 kg/j	8,03 kg/j	-64,26 kg/j
NH ₃	< 1 kg/j	< 1 kg/j	< 1 kg/j

Depositie

Hectare met
hoogste project-
verschil (mol/ha/j)

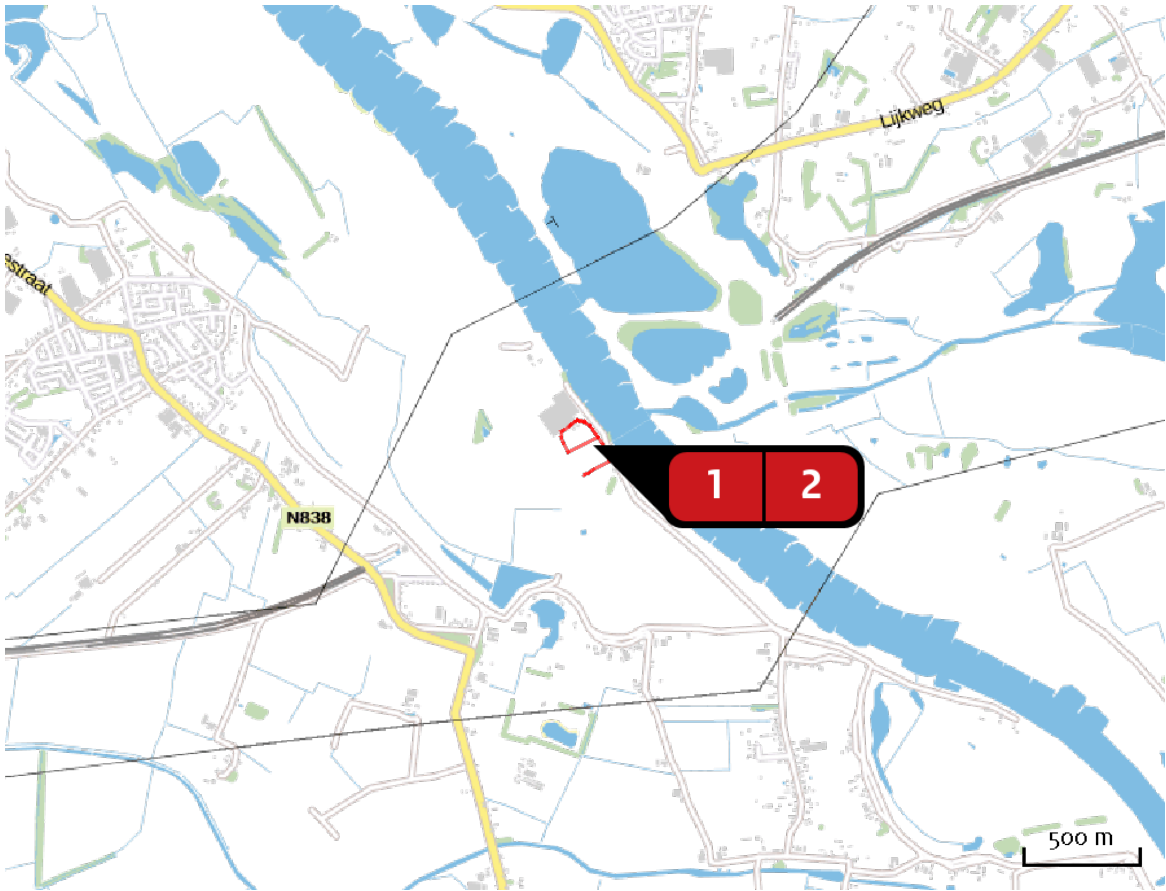
Natuurgebied	Provincie
-	-
Situatie 1	

-

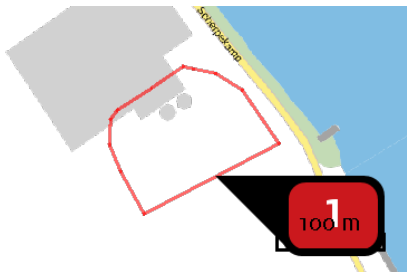
Toelichting

Berekening N-dep Steenfabriek Huissenswaard

Locatie
bestaande situatie

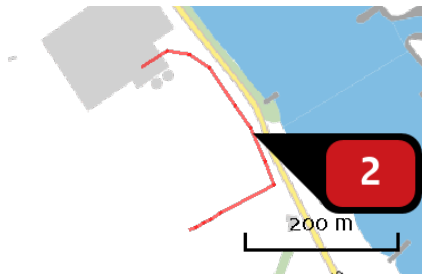

Emissie
(per bron)
bestaande situatie

Naam	Lange depot oud, 25 / dag
Locatie (X,Y)	196150, 436109
Uitstoothoogte	2,5 m
Warmteinhoud	0,0 mw
NOx	38,00 kg/j
NH3	< 1 kg/j

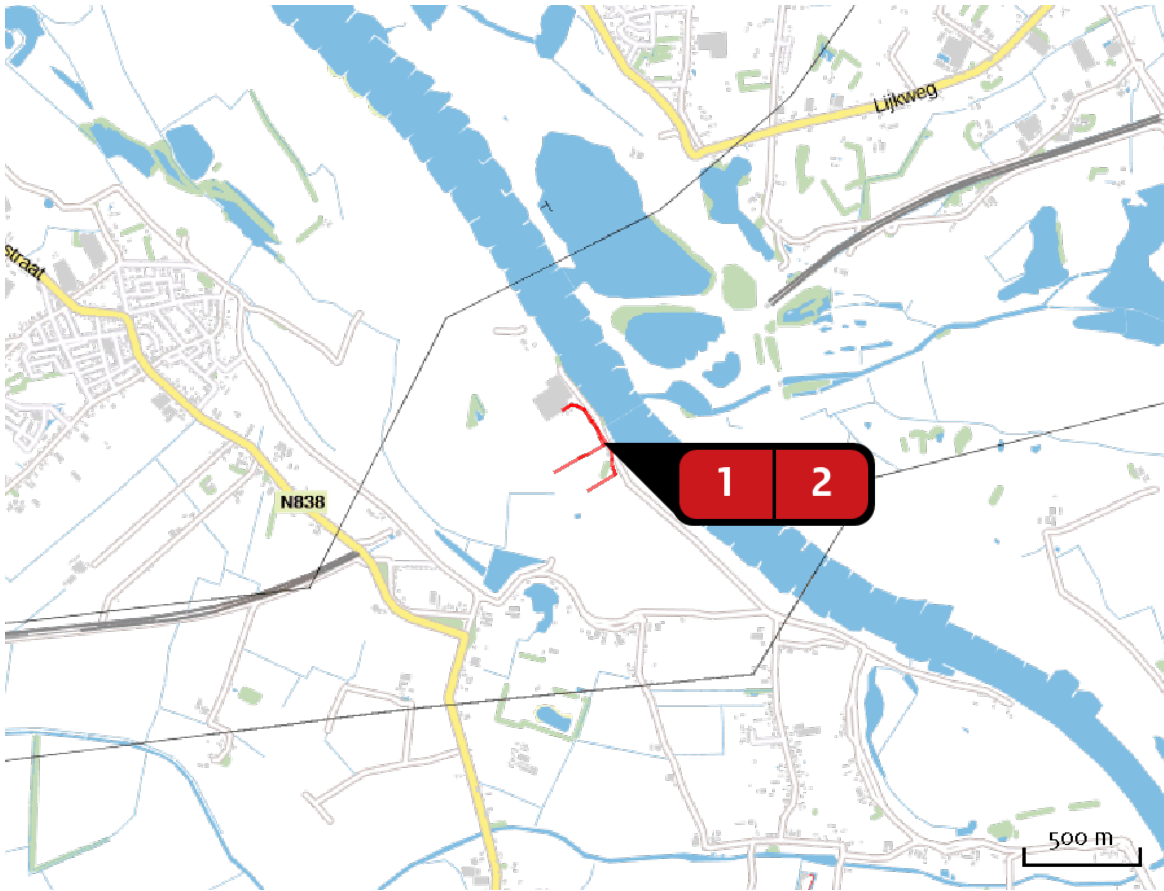
Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Euroklasse	Vrachtauto diesel > 20 ton GVW - Euro 3	25,0	NOx NH3	38,00 kg/j < 1 kg/j

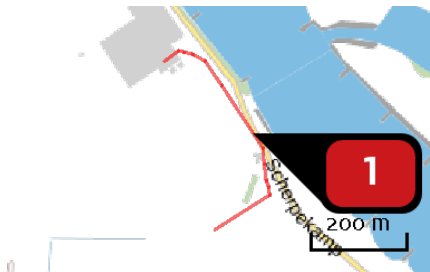
Naam Korte depot oud, 12,5 heen en terug
Locatie (X,Y) 196231, 436102
Uitstoothoogte 2,5 m
Warmteinhoud 0,0 mw
NOx 34,29 kg/j
NH3 < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Euroklasse	Vrachtauto diesel > 20 ton GVW - Euro 3	25,0	NOx NH3	34,29 kg/j < 1 kg/j

Locatie toekomstige situatie

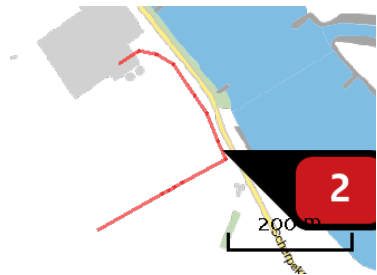

Emissie (per bron) toekomstige situatie

Naam Korte depot nieuw, 12,5 / dag heen en terug
Locatie (X,Y) 196273, 436040
Uitstoothoogte 2,5 m
Warmteinhoud 0,0 mw
NOx 2,80 kg/j
NH3 < 1 kg/j

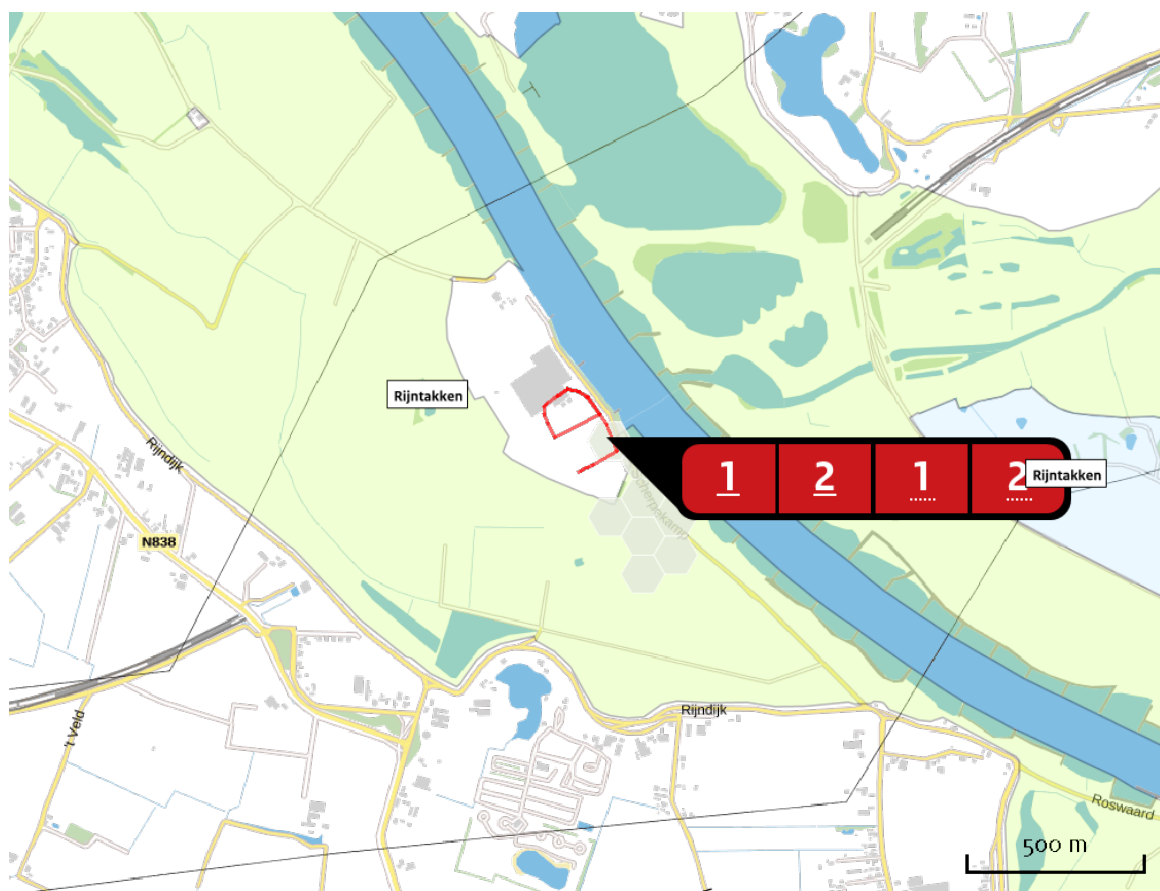
Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Euroklasse	Vrachtauto diesel > 20 ton GVW - Euro 6	25,0	NOx NH3	2,80 kg/j < 1 kg/j

Naam	Lange depot nieuw, 25 heen en terug
Locatie (X,Y)	196253, 436051
Uitstoothoogte	2,5 m
Warmteinhoud	0,0 mw
NOx	5,24 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Euroklasse	Vrachtauto diesel > 20 ton GVW - Euro 6	50,0	NOx NH3	5,24 kg/j < 1 kg/j

Depositie
natuur-
gebieden

Hoogste projectverschil

Hoogste projectverschil per
natuurgebied

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Beschermd natuurgebied
- Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn, Beschermd natuurgebied
- Vogelrichtlijn, Beschermd natuurgebied
- Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Beschermd natuurgebied

Depositie PAS-
gebieden

Natuurgebied	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Hoogste depositie Situatie 2 (mol/ha/j)	Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil			
Rijntakken	>0,05	0,01	- 0,04	0,36		

 Geen overschrijding Wel overschrijding* Ontwikkelingsruimte beschikbaar** Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Nb-wet. Bij de toetsing aan de Nb-wet gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Nb-wet wordt vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie per
habitattype

Rijntakken

Habitattype	Hectare met hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwikkelings- ruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	>0,05	0,01	- 0,04		

 Geen overschrijding Wel overschrijding* Ontwikkelingsruimte beschikbaar** Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar

* Deze uitkomst wordt niet meegenomen in de toetsing aan de Nb-wet. Bij de toetsing aan de NB-wet gaat het om de relevante hexagonen waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd.

** Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Nb-wet wordt vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in de Benelux. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2015_20160125_31bd639486

Database versie 2015_20151211_3dec74e7e2

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/nl/factsheets/release/aerius-calculator-2015-handboek-o>

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie & landschap

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849

E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl